

UTBILDNINGSPLAN

Avancerad nivå

Lärarprogrammet

Programkod: LYRPY

Fastställd av

Lärarytbildningsnämnden 2008-04-01

Utbildningsplan

Lärarprogrammet 90 högskolepoäng

(Study Programme in Education, 90)

**Denna utbildningsplan gäller för studerande antagna
höstterminen 2008 eller senare**

Lärarprogrammet vid Högskolan i Gävle

1 Övergripande uppläggning

Lärarprogrammet 90 högskolepoäng vid Högskolan i Gävle förutsätter att studenten har förkunskap i relevanta skolämnen/ämnesområden. För en examen mot senare år krävs minst 180 högskolepoäng vid antagning. Utbildningen ges på heltid, i distansform och innehåller både högskoleförlagd och verksamhetsförlagd utbildning. Distans innebär i detta fall att man har fysiska träffar på Högskolan i Gävle i genomsnitt en vecka per 7,5 högskolepoäng. Utbildningen innehåller både högskoleförlagd och verksamhetsförlagd utbildning.

Lärarexamen avläggs på avancerad nivå med inriktning mot grundskolans senare år och gymnasieskola, för vilka krävs minst 270 högskolepoäng. Programmet avser leda fram till lärarexamen.

Ett aktivt engagemang från studentens sida är en förutsättning för att utbildningen skall ge en god grund för en fortsatt utveckling inom läraryrket. Studenten skall ha insikt i hur Lärarprogrammet är upplagt och vilka generella och särskilda mål som uttrycks i dess styrdokument. Kunskap om utbildningens förutsättningar, process och förväntade resultat är viktiga för utvärderingen av egna och andras insatser.

2 Mål

Här anges först de generella målen enligt Högskolelagen. Därefter anges examensmålen enligt Högskoleförordningen samt till sist särskilda mål för Lärarprogrammet vid Högskolan i Gävle.

2.1 Generella mål enligt Högskolelagen¹

Utbildning skall utveckla studenternas

- förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar,
- förmåga att självständigt urskilja, formulera och lösa problem, och
- beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Inom det område som utbildningen avser skall studenterna, utöver kunskaper och färdigheter, utveckla förmåga att

- söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå,
- följa kunskapsutvecklingen, och
- utbyta kunskaper även med personer utan specialkunskaper inom området.

Utbildningen skall vidare

- ytterligare utveckla studenternas förmåga att självständigt integrera och använda kunskaper,
- utveckla studenternas förmåga att hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer, och
- utveckla studenternas förutsättningar för yrkesverksamhet som ställer stora krav på självständighet eller för forsknings- och utvecklingsarbete.

---

¹ 1 kap. §§8,9 (SFS 1992:1434)

2.2 Mål för Lärarprogrammet enligt Högskoleförordningen, bilaga 2

Kunskap och förståelse

För lärarexamen skall studenten

- visa sådan kunskap i ämnen eller inom ämnesområden som krävs för den verksamhet som utbildningen avser, inbegripet kunskap om ämnets eller ämnesområdets vetenskapliga grund, och om relevanta metoder inom verksamheten samt visa insikt om aktuella forskningsfrågor,
- visa kunskap om lärande och undervisning,
- visa kunskap om läs- och skrivinläringens och matematikens betydelse för barns och elevers kunskapsutveckling, och
- visa kunskap om betydelsen av ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten och vid presentation av ämnesstoffet,
- visa mycket god kunskap i att analysera och bedöma elevers kunskapsutveckling samt god kunskap i betygssättning.

Färdighet och förmåga

För lärarexamen skall studenten

- visa förmåga att omsätta kunskaper i ämnen eller inom ämnesområden och om lärande och undervisning som krävs för den verksamhet som utbildningen avser så att alla barn och elever lär och utvecklas,
- visa förmåga att förmedla och förankra samhällets och demokratins värdegrund,
- visa förmåga att förmedla, förankra och tillämpa gällande regelverk som syftar till att förebygga och motverka diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever,
- visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och annan pedagogisk verksamhet och delta i ledningen av denna,
- visa förmåga att analysera, bedöma, dokumentera och värdera elevers lärande och utveckling i förhållande till verksamhetens mål samt informera och samarbeta med föräldrar och vårdnadshavare,
- visa förmåga att använda informationsteknik i den pedagogiska verksamheten och inse betydelsen av olika mediers roll för denna, och
- visa förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över både egna och andras erfarenheter och relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen eller ämnesområden.
- visa **fördjupad** förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över både egna och andras erfarenheter och relevanta forskningsresultat.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För lärarexamen skall studenten

- visa självkännet och empatisk förmåga,
- visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot barn, elever och deras vårdnadshavare, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och utveckla sin kompetens i det pedagogiska arbetet.

Självständigt arbete (examensarbete)

För lärarexamen om 270, 300 och 330 högskolepoäng skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 30 högskolepoäng eller två sådana arbeten om vardera minst 15 högskolepoäng.

2.3 Särskilda mål för Lärarprogrammet vid Högskolan i Gävle

Lärarprogrammet vid Högskolan i Gävle syftar till att ge en god **yrkesutbildning** för arbete inom skolväsendet. För att förverkliga detta har särskilda målbilder formulerats.

Efter att ha genomgått Lärarprogrammet vid Högskolan i Gävle förväntas studenten ha förvärvat

- både en allmän och en särskild lärarkompetens,
- en mångfald av förhållningssätt och metoder relevanta för yrket,
- en yrkeskompetens byggd på reflekterad praktik och systematiskt uppbyggda kunskaper och teorier.

Både en allmän och en särskild lärarkompetens

Den allmänna lärarkompetensen är gemensam för alla lärare oavsett inriktning. Exempel på sådan kompetens är insikt i värdegrundsfrågor, kunskaper om grupper och ledarskap samt frågor om bedömning och individuella utvecklingsplaner. Dessa kunskapsområden studeras främst i det allmänna utbildningsområdet. Den särskilda lärarkompetensen förvärvas framförallt inom inriktningarna och omfattar specifika kunskaps- eller ämnesområden inriktade mot olika verksamheter i skolsystemet. Ämneskunskaper och ämnesdidaktisk eller annan innehållsspecifik didaktisk kompetens är centrala i den särskilda lärarkompetensen. Målet är att de allmänna och särskilda lärarkompetenserna av studenten integreras till en helhet i läraryrkets praktik.

En mångfald av förhållningssätt och metoder relevanta för yrket

Förutsättningarna för lärande skiftar. Studenten skall därför ha förvärvat kunskaper om undervisning och examinationsmetoder samt förmåga att organisera verksamheten för att kunna skapa goda förutsättningar för lärande och utveckling. Det finns inte bara en väg till att skapa sådana förutsättningar, utan flera. Den studerande skall därför under utbildningen möta och tillämpa en mångfald av metoder och förhållningssätt och få möjlighet att kritiskt reflektera över dem. I centrum står barns och ungdomars lärande och utveckling och studenten skall självständigt och tillsammans med andra kunna tillgodose deras behov av stöd, handledning och undervisning.

En yrkeskompetens byggd på reflekterad praktik och systematiskt uppbyggda kunskaper och teorier

Relevanta och användbara kunskaper för ett kommande yrkesliv som lärare förutsätter en kontinuerlig växelverkan mellan praktiska handlingar och reflektion över de erfarenheter och upplevelser som dessa handlingar gett upphov till. Yrkeskompetenser utvecklas både från reflekterad praktik och från systematiskt uppbyggda kunskaper och teorier. Den utexaminerade läraren skall därför ha utvecklat en kompetens som bygger på erfarenheter, reflektion och vetenskapligt förankrad kunskap samt en medvetenhet om de egna värderingar som ligger till grund för yrkesutövningen. Grundutbildningen skall vara en bas för lärarens livslånga lärande. En förutsättning för att nå detta mål är ett utvecklat samarbete mellan högskolan och partnerskolor i aktuella kommuner.

3 Beskrivning av programmet

Kurserna inom allmänt utbildningsområde är uppbyggda så att en tydlig kunskapsutveckling skall ske under utbildningens gång. Kurserna skall därför läsas i en bestämd ordning med en successivt höjd kravnivå.

3.1 Ämnesdidaktisk kurs

Den ämnesdidaktiska kursen bygger på tidigare förvärvade ämneskunskaper och ger studenten kunskap och kompetens inom ett kunskaps- eller ämnesområde inriktat mot en specifik verksamhet i skolsystemet. Den ämnesdidaktiska kursen består av högskoleförlagda studier om 7,5 högskolepoäng samt verksamhetsförlagda studier om 15 högskolepoäng.

3.2 Verksamhetsförlagd utbildning

Verksamhetsförlagd utbildning, VFU ingår i olika kurser med en sammanlagd omfattning på 30 högskolepoäng. Den verksamhetsförlagda utbildningen består dels av praktiskt lärararbete och dels av fältstudier. Praktiskt lärararbete innebär övning i undervisning och annat pedagogiskt arbete och ska utgöra minst 60 procent av den totala tiden för VFU. Med fältstudier avses att studenten fullgör specificerade uppgifter i anslutning till innehållet i kursen där fältstudierna ingår. Fältstudierna kan genomföras enskilt eller i grupp och kan vara verksamhetsbesök, observationer, intervjuer etc. I en särskild PM beskrivs mer ingående formerna och organisationen för den verksamhetsförlagda utbildningen.² VFU ingår i kurser och beskrivs också i respektive kursplan.³

För godkänd VFU krävs ett aktivt deltagande av studenten.

3.3 Undervisning och examination

Undervisningen inom programmet består av en högskoleförlagd del och en verksamhetsförlagd del. Inom den högskoleförlagda undervisningen möter studenten en variation i undervisningsformer t.ex. föreläsningar, seminarier, exkursioner, studiebesök, räkneövningar, laborationer, grupp- och temaarbeten. I flera kurser stöds undervisningen av användningen av IT, främst den elektroniska lärplattformen Blackboard men också av t.ex. telebilsändningar. I den verksamhetsförlagda undervisningen ska studenten själv med ökad grad av självständighet leda undervisning och annat pedagogiskt arbete samt delta i det kollektiva lärarbetet tillsammans med den lokala lärarutbildaren. Inom den verksamhetsförlagda utbildningen utför studenten också fältstudieuppgifter i anslutning till kursens innehåll. Under hela utbildningen skall det ske en tydlig progression av vetenskapligt arbete där både allmänt utbildningsområde och inriktningar involveras.

Examination sker på flera olika sätt beroende på kurs. Examinationsformer är t.ex. hemtentamen, tentamen, PM-uppgifter, uppsatsskrivning, rapporter, examinerande litteraturseminarier och muntliga redovisningar. I flera kurser sker examinationen genom att studenten lämnar in en kursportfölj som innehåller flera olika texter som skrivits under kursens gång. Examination av kurs med verksamhetsförlagd utbildning utförs av examinator vid Högskolan i Gävle. Lokal lärarutbildare avger ett omdöme om studentens verksamhetsförlagda utbildning.

---

² Se bilaga 1 till utbildningsplanen.

³ Högskolans samarbete med partnerskolor regleras av ett särskilt avtal.

En viktig del i examinationen är till sist examensarbetet där studenten får försvara ett självständigt arbete i ett seminarium.

3.4 Krav för fortsatta studier inom programmet

En student, som inför en ny termin är underkänd på kurser om 22,5 högskolepoäng eller mer, får inte fortsätta på nya kurser.

Tidigare verksamhetsförlagd utbildning skall vara godkänd innan nästa verksamhetsförlagda utbildning genomförs.

3.5 Avrådan

En student kan avrådas från vidare studier på grund av att vederbörande bedöms ha bristande lämplighet för läraryrket. Vid avrådan skall studenten ges möjlighet att med studievägledaren diskutera alternativa utbildningar.

3.6 Examensarbetet

Examensarbetet skall ha en tydlig yrkesrelevans och utföras antingen i ett ämne med didaktisk inriktning, didaktik eller i pedagogik med didaktisk inriktning. Det kan utföras med anknytning till en temagrupp. En temagrupp är en varaktig, tematiskt organiserad grupp som arbetar med såväl forskning som utvecklingsfrågor samt handledning av examensarbeten. Teman och frågeställningar i en temagrupp utvecklas i samarbete med regionens skolor.

3.7 Studentinflytande

Studenter deltar med representanter i Lärarutbildningsnämndens arbete. Frågor som gäller programmet behandlas också i beredningen för Lärarprogrammet 90 högskolepoäng där studenter på Lärarprogrammet och företrädare för kommunerna deltar tillsammans med högskolans företrädare. Beredningen är rådgivande. Gefle Studentkår utser studentrepresentanter. Studeranderådet är ett brett informellt samverkansorgan där representanter för studerande från samtliga årskurser och inriktningar erbjuds att delta.

I övrigt ska studenterna i de reguljära kurserna känna delaktighet och utöva inflytande t.ex. genom kursvärderingar men även genom kontinuerlig programutvärdering.

3.8 Användningen av IT för lärande och kommunikation

Genom att kontinuerligt använda IT för lärande och kommunikation i utbildningen ökar studentens kompetens och egna erfarenheter successivt. Ett exempel på användningen av IT i programmet är att alla studenter introduceras i högskolans elektroniska lärplattform Blackboard som används genomgående i utbildningen. Studenten möter också praktiska tillämpningar av IT-användning i den verksamhetsförlagda utbildningen.

I samarbete med högskolans bibliotek ges utbildning i informationssökning för att utveckla studenternas informationskompetens.

3.9 Internationalisering

Inom Lärarprogrammet finns möjlighet att fullgöra en del av utbildningen vid annat universitet eller lärarutbildning i främst Europa, men även länder utanför Europa är möjliga. Utbytet kan vara en del i de program som bedrivs inom EU eller det kan ingå i utbytesprogram som bedrivs av Högskolan i Gävle. Det finns även möjlighet att göra delar av den verksamhetsförlagda utbildningen vid svenska skolor utomlands.

Inom vissa inriktningar ges kurser i samarbete med utländska universitet och lärosäten. Då sker undervisningen på engelska och med hjälp av telebild och Internet.

I val av kurslitteratur eftersträvas att viss litteratur är på engelska. Detta ger studenten tillgång till begrepp och termer på engelska inom ämnesområdet samt kontakt med internationell forskning.

3.10 Hållbar utveckling

Programmet ska bidra till att studenten utvecklar en förståelse för vad som menas med hållbar utveckling och vad det konkret innebär för människans och samhällets användande av resurser för att tillförsäkra kommande generationer en hälsosam och god miljö, ekonomisk och social välfärd och rättvisa.⁴

Hållbar utveckling inrymmer till exempel kunskap om de ekologiska betingelserna för liv på jorden och om vikten av att bevara den biologiska mångfalden samt baskunskaper i miljöarbete. En annan aspekt av hållbar utveckling är att utbildningen lägger grunden till en hållbar utveckling i yrkeslivet genom beredskap till kompetensutveckling och öppenhet för förändringar och nya krav inom yrket.

3.11 Likabehandling

Högskolan i Gävle skall, enligt likabehandlingsplanen, ha en studiemiljö där respekten för den enskilde är självklar och som därmed är fri från trakasserier på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning och funktionshinder. Detta befrämjar ett klimat som ger studieglädje, hälsa och möjligheter till utveckling och framgång.⁵

4 Avancerad nivå i lärarexamen.

Vid Högskolan i Gävle erbjuds en examen mot **Senarelärare med en yrkesexamen på avancerad nivå** (270-300 hp) inom Lärarprogrammet 90 högskolepoäng

För en denna examen skall studenten;

I. Göra ett examensarbete omfattande 30 högskolepoäng

II. Läs kurser på avancerad nivå minst omfattande 60 högskolepoäng

Utbildningsstruktur

HT	VT	HT
Introduktion till läraryrket 15 hp VFU; 7,5 hp varav 3 hp praktiskt lärararbete 4,5 hp fältstudier	Ämnesdidaktik 22,5 hp VFU; 18,75 hp varav 12 hp praktiskt lärararbete 6,75 hp fältstudier	Examensarbete 30 hp
Barns och ungdomars utveckling 7,5 hp	Ledarskap och lärande 7,5 hp	
Värdegrunden i ett demokratiskt samhälle 7,5 hp	VFU; 3,75 hp varav 3 hp praktiskt lärararbete	

⁴ Enligt 1 kap. 5§ i Högskolelagen.

⁵ Likabehandlingsplan för Högskolan i Gävle.

5 Behörighet

Läroutbildning med inriktning mot senare år och gymnasium kräver minst 180 högskolepoäng i skolrelevanta ämnen. Av dessa poäng skall ett ämne omfatta minst 90 hp till C-nivå samt ytterligare ett ämne omfattande minst 60 högskolepoäng. För gymnasiebehörighet krävs 90 hp till C-nivå i minst två ämnen

6 Betyg

Betyg sätts på i programmet ingående kurser enligt gällande kursplan.

7 Examensbestämmelser

7.1 Examensbenämningar

För senarelärare: Lärarexamen på avancerad nivå med inriktning mot grundskola alternativt gymnasium Bachelor/Master of Education

7.2 Examenskriterier

Lärarexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 210-270/300 högskolepoäng med viss inriktning. Studenten skall inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) på avancerad nivå omfattande 30 högskolepoäng.

7.3 Examensbevis

Student som uppfyller fordringarna för examen erhåller examensbevis *efter att studenten på eget initiativ begärt ett sådant*. I vissa fall kan dessutom en generell examen utdelas (se anvisningar för generella examina).

8 Övriga föreskrifter

Se PM för Verksamhetsförlagd utbildning.

Se PM för Inriktningar